

Sygn. akt I PK 246/10

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Bogusław Cudowski

w sprawie z powództwa M. S.
przeciwko Samodzielnemu Publicznemu Psychiatrycznemu Zakładowi Opieki
Zdrowotnej
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 28 lutego 2011 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych
z dnia 31 maja 2010 r.,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uzasadnienie

Powódka wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego Wydział Pracy z 31 maja 2010 r. Wyrokowi zarzucono naruszenie prawa materialnego polegające na błędnej wykładni art. 18^{3a} § 1 i 2 k.p., art. 18^{3b} § 1 pkt 2 k.p. i art. 18^{3c} § 1 k.p. w związku z art. 78 § 1 k.p. poprzez przyjęcie, że: 1) pozwany nie naruszył wobec powódki zasady równego traktowania w wynagrodzeniu, z uwagi na to, że to nie pozwany lecz Minister Zdrowia ukształtował wynagrodzenia lekarzy rezydentów, 2) ukształtowanie przez pozwanego wynagrodzenia zasadniczego powódki na poziomie niższym niż wynagrodzenie lekarza rezydenta nie uzasadniało zarzutu dyskryminacji płacowej z uwagi na sytuację ekonomiczną pozwanego i ograniczone środki uzyskane od NFZ. W tym zakresie oraz w zakresie naruszenia art. 2 i art. 32

Konstytucji RP, art. 11³ k.p., art. 13 k.p. i art. 78 k.p. skarga ma być oczywiście uzasadniona.

Jako drugą okoliczność uzasadniającą przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano na wystąpienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, które sformułowano w formie następującego pytania: „czy fakt, iż wynagrodzenie powódki w całości i lekarzy rezydentów w części obejmującej wynagrodzenie zasadnicze są finansowane z różnych źródeł, a jednocześnie są oni pracownikami tego samego pracodawcy (pozwanego), uzasadnia niestosowanie przez pracodawcę wobec powódki kryteriów ustalania wynagrodzenia określonych w art. 78 § 1 k.p., a w konsekwencji uchyla zarzut dyskryminacji płacowej?”.

Jako trzecią okoliczność uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. W opinii skarżącej dotyczyć to ma „art. 18^{3c} § 1 k.p. stosowanego *a contrario* w związku z art. 78 § 1 k.p. oraz art. 18^{3b} § 1 pkt 2 w związku z art. 18^{3a} § 1 i 2 k.p. Zgodnie z art. 18 § 1 k.p. pracownicy mają prawo do jednakowego wynagrodzenia za jednakową pracę lub za pracę o jednakowej wartości. Jednakże w niniejszej sprawie rodzi się poważna wątpliwość czy art. 18^{3c} § 1 k.p. znajduje również zastosowanie - *a contrario* - do sytuacji, w której pracownicy wykonują różną pracę lub pracę o niejednakowej wartości i czy winni wówczas otrzymywać zróżnicowane wynagrodzenie – odpowiednio wyższe przy pracy o wyższej wartości – mając w szczególności na względzie kryteria wymienione w art. 78 § 1 k.p. Art. 18^{3a} § 1 i 2 k.p. ustanawia zasadę równego traktowania w zatrudnieniu, a art. 18^{3b} § 1 k.p. za naruszenie tej zasady określa różnicowanie przez pracodawcę sytuacji pracownika, którego skutkiem jest między innymi niekorzystne ukształtowanie wynagrodzenia za pracę, chyba że pracodawca udowodni, że kierował się obiektywnymi powodami”. W opinii skarżącej „zachodzi poważna wątpliwość i potrzeba wykładni wskazanych przepisów, czy za obiektywny powód, uzasadniający niekorzystne i sprzeczne z kryteriami kreślonymi w art. 78 § 1 k.p. ukształtowanie wynagrodzenia za pracę pracownika (lekarza specjalisty) w stosunku do lekarza rezydenta można uznać sytuację ekonomiczną szpitala i ograniczone środki uzyskane przez szpital z NFZ,

skoro szpital negocjuje i zawiera umowę z NFZ, a z drugiej strony, nie ma obowiązku zawierać umów o rezydenturę”.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawiera argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

W ramach tzw. przedsądu badane jest przede wszystkim zaistnienie okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania, co ma umożliwić wybór jedynie takich spraw, które powinny zostać rozpoznane przez organ najwyższego szczebla sądownictwa ze względu na interes publiczny (postanowienie SN z 29 stycznia 2011 r. I UK 295/10, niepubl.). Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (postanowienie SN z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Skarga nie zawierała żadnej z przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W szczególności skarga nie jest oczywiście uzasadniona. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność wymaga wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej i bez wnikania w szczegóły sprawy (zamiast wielu zob. postanowienie SN z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Spełnienie tej przesłanki

możliwe jest wyłącznie przy takim naruszeniu prawa, którego stwierdzenie nie wymaga dokonywania pogłębionej analizy prawnej lub prawniczej (postanowienie SN z 10 lipca 2007 r., II UK 45/07, a także postanowienie 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07, oba niepubl.).

W sprawie nie występuje również istotne zagadnienie prawne. Zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. ma wiązać się z określonym przepisem prawnym, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw (wyrok SN z 14 lutego 2003 r. I PK 306/02 Wokanda 2004, nr 7-8, s. 51). Jego istotność ocenia się bowiem z uwzględnieniem znaczenia i doniosłości prawnej dla systemu prawa (postanowienie SN z 10 sierpnia 2007 r. III UK 50/07, niepublikowane). Kwestia wskazana w skardze jako zagadnienie prawne nim nie jest. Sprawdzić ją można do zwykłej wykładni prawa, co w orzecznictwie nie jest traktowane jako okoliczność spełniająca przesłankę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. (przykładowo postanowienia SN z 8 września 2008 r., III UK 52/08 i III UK 55/08, niepubl. i z 4 marca 2008 r., III UK 102/07, LEX nr 459295).

W opinii Sądu Najwyższego, istota sprawy dotyczyła wykładni obiektywnych okoliczności (art. 18^{3b} § 1 *in fine* k.p.), których wystąpienie uchyla zarzut stosowania niedopuszczalnego nierównego traktowania. Pojęcie obiektywnych okoliczności jest klauzulą generalną i nie ma możliwości wyjaśnienia tego pojęcia w taki sposób, aby w każdej sprawie subsumcja stanu faktycznego do tego określenia nie budziła wątpliwości (podobnie SN w postanowieniu z 14 lipca 2004 r., II PK 139/04, niepubl.).

W odniesieniu do podnoszonej potrzeby wykładni przepisów, należy podkreślić, że taka potrzeba nie występuje, jeżeli przepisy te były przedmiotem licznych wypowiedzi interpretacyjnych Sądu Najwyższego zawartych w wielu orzeczeniach (postanowienie SN z 19 kwietnia 2004 r., I PK 698/03, niepubl.) lub jeśli wnoszący skargę nie uzasadni tego przez wykazanie, że dotychczasowe orzecznictwo i doktryna prawa nie dają w tym zakresie wystarczającego rozwiązania (postanowienie SN z 10 listopada 2010 r. II PK 66/10, niepubl.).

W tym kontekście należy stwierdzić, że zgodnie z art. 78 § 1 k.p., wynagrodzenie za pracę powinno być tak ustalone, aby odpowiadało w

szczegółności rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniało ilość i jakość świadczonej pracy. Z istoty stosunku pracy wynika więc różnicowanie wysokości wynagrodzenia za pracę poszczególnych pracowników. Wynagrodzenie za pracę (zgodnie z zasadą korzystności - art. 9 i 18 k.p.) określają akty prawne powszechnie obowiązujące (ustawy, rozporządzenia wykonawcze), układy zbiorowe pracy (art. 77¹ k.p.), regulaminy wynagradzania (art. 77² k.p.) oraz umowa o pracę (art. 29 § 1 k.p.). Wynagrodzenia za pracę nie może natomiast ukształtować sąd pracy - art. 262 § 2 pkt 1 k.p. (w tym przedmiocie zob. przykładowo uchwały SN z 7 listopada 1977 r. I PZP 44/77, OSNCP 1978, nr 12, poz. 231 z 27 września 1979 r., I PZP 37/79, OSNCP 1980, nr 2, poz. 22; OSPiKA 1980 nr 11, poz. 195 oraz wyroki z 15 października 1975 r., I PR 109/75, OSNCP 1976, nr 6, poz. 145; NP 1977, nr 5, s. 778, z 1 sierpnia 1990 r., I PR 258/90, OSNCP 1991, nr 8-9, poz. 114 oraz z 6 listopada 1991 r., I PRN 47/91, OSP 1992, nr 7-8, poz. 151. Wyjątki w tym zakresie wprowadzają jednak przepisy o nierównym traktowaniu pracowników (dyskryminacji) (wyrok SN z 22 lutego 2007 r. I PK 242/06, OSNP 2008, nr 7-8, poz. 98). W sprawie sądy obu instancji uznały jednak, że do dyskryminacji nie doszło.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji postanowienia.